

Kasten terk edilen namazların kazası olur mu?

Soru: Kasıtlı olarak terk edilen namazların kazası olmadığını söyleyenler var. Sahabilerin de İslam’a girdikten sonra eskiden kılmadıkları namazları kaza etmediği söyleniyor. Uzun süre namazlarımı bilerek kılmamış biri olarak bu bilgiler kafamı karıştırıyor. Ne yapmalıyım?

Cevap

Namaz imandan sonra Müslümanın en önemli vazifesi, ahirette ilk suale çekileceği ibadettir.¹ Müslümanın namazı kasıtlı olarak terk etmesi düşünülemez. Bu sebeple fıkıh kitaplarında kılınmayan namazların nasıl iade edileceğine dair bahislerin başlığı “Terk edilen namaz” şeklinde değil “Fait olan(mazeret sebebiyle eda edilemediğinden kaçan) namaz” olarak isimlendirilmiştir.

Allah Teala “Namaz, müminler için vakitleri belirlenen bir farzdır.”² buyurarak namazların belirlenen vakitler içinde kılınması gerektiğini bildirmiş, Allah Rasûlü de ﷺ “Uyuyakalmak sebebiyle namazın terkinde bir haddi aşma yoktur. Asıl haddi aşan bir sonraki namaz vakti gelinceye kadar namaz kılmayandır.”³ Buyurarak kasıtlı olarak namazı vaktinde eda etmemenin tehlikesini ifade etmiştir. Allah Rasûlü ﷺ, yaşadığı dönemde sahabeden kasıtlı olarak namazı terk eden biri olmadığından terk edilen namazların kaza edilip edilmeyeceğine dair bir hüküm beyan etmemiştir. Ancak kişinin kasıt olmadan uyuyakalmak veya unutmak gibi nedenlerle bir namazı vaktinde kılamamasıyla alakalı “Bir namazı uyuyakaldığı için kılamayan veya unutan kişi hatırladığı vakitte onu kılsın. Zira bundan başka o namazın terkinin bir keffareti yoktur.”⁴ buyurarak bu şekilde terk edilen bir namazın kazasının olacağını bildirmiştir. Buna binaen bazı alimler kasıtlı terk edilen namazın kazası olmayacağını söylese de dört mezhep alimleri başta olmak üzere fukahanın cumhuru bu şekilde terk edilen namazın da kaza edilmesi gerektiğini belirtmiştir.⁵ Zira unutarak terk edilen bir namazın kazası gerekiyorsa kasıtlı olarak terk edilenin evleviyetle kazası gerekir. Ayrıca Allah Teâla namazı mükellef olan herkese emrettiğinden namaz ibadeti kulların zimmetinde bir borçtur. Vakti çıksa dahi bu borç yerine getirilmeden kişinin sorumluluğundan düşmüş olmaz. Ayrıca Allah Rasûlü ﷺ vefat eden annesinin oruç borcu olduğunu söyleyen sahabe “Allah Teâla’nın borcu ödenmeye en layıktır.”⁶ buyurmuştur. Buna göre namaz da kişinin zimmetindeki borçsa her şekilde eda edilmesi gerekir. Dolayısıyla bir Müslüman kasıtlı veya kasıtsız terk etmiş olduğu tüm namazları kaza etmekle yükümlüdür.

Bülûğ çağından sonra İslam’a giren kişi ise Müslüman olmadığı dönemde kılmadığı namazları kaza etmekle yükümlü değildir. Zira Müslüman değilken kişi namaz, oruç gibi ibadetlerden önce imanla yükümlüdür. İman olmadığından ibadetlere muhatap değildir.⁷ Bu sebeple başlangıçta gayri müslim olan kişi küfür döneminde namaz emri henüz kendisine bir

vazife olmadığından Müslüman olduğunda kaza edilecek bir namazı yoktur. Ancak her Müslüman akıl, baliğ olduğu dönemde kılmadığı namazları kaza etmekle yükümlüdür. Sahabiler de hidayete ermeden önceki dönemlerde namazla yükümlü olmadıklarından dolayı İslam'a girdiklerinde kaza namazı kılmadılar.

Çok sayıda kazası olan kişi evvela bu namazları kılmakla yükümlü olmakla beraber nafile namaz kılmasında bir mani yoktur. İkisini beraber kılabilir. Ancak iki namazdan sadece birini kılabilen kaza namazını tercih etmelidir. Lakin kişinin kılmadığı namazlar beş vakitten fazla değilse bu kişi sahib-i tertip olduğundan vaktin daralması hali müstesna olmak üzere kaza namazlarını kılmadan başka bir vakit namazı kılamaz.⁸ Büluğa erdiği tarihten itibaren uzun yıllar namaz kılmayan bir Müslüman büluğa erdiği tarihten itibaren hesap yapmalı, bu hesaba göre namazlarını kaza etmelidir.

-
1. Bk. Ebû Abdırrahmân Ahmed b. Şuayb b. Alî en-Nesâî, *es-Sünen* (Beyrut: Daru'l-Kütübü'l-İlmiyye, 2009), "Salât", 9.
 2. Nisa 4/103.
 3. Ebû'l-Hüseyn Müslim b. el-Haccâc b. Müslim, *el-Câmi'u's-şâhih* (Beyrut: Dâru'l-Ma'rife, 2009), "Mesâcid ve Mevziu's Salat", 311.
 4. Ebû Abdillâh Muhammed b. İsmail el-Buhârî, *el-Câmi'u's-şâhih* (Beyrut: er-Risâletü'l-Âlemiyye, 1432), "Mevakıtu's-Salat", 37.
 5. Kollektif, *el-Mevsûatü'l-Fıkhiyye* (Kuveyt: Vezâratü'l-Evkâf ve's-Şûni'l-İslâmiyye, 2010), "Kazaü'l-Fevait", 34/26-27.
 6. Buhârî, *el-Câmi'u's-şâhih*, "Savm", 42.
 7. Muhammed Emîn b. Ömer b. Abdilazîz el-Hüseynî ed-Dımaşkî İbn Âbidîn, *Reddü'l-muhtâr 'ale'd-dürri'l-muhtâr* (Beyrut: Dâru'l-Ma'rife, 2015), 2/648.
 8. İbn Âbidîn, *Reddü'l-muhtâr 'ale'd-dürri'l-muhtâr*, 2/633.